

– Turnusordningen holder nyutdannede leger tilbake

Våren 2015 søkte over 900 personer om turnusplass i Norge, men bare litt over halvparten fikk tilbud om turnusjobb. Norsk medisinstudentforening mener at det er på tide å løse opp flaskehalsen.

FIKK TURNUSPLASS: Victoria Lykke Syse ser frem til turnustjeneste på Tynset. Foto: Julie Kalveland

Helsedirektoratets tall fra opptaket våren 2015 viser at 938 personer søkte og at 51 prosent av disse fikk en turnusstilling. Legeforeningen har bedt Helse- og omsorgsdepartementet om å opprette minst 150 nye turnusstillinger for utbedre situasjonen. Antallet er basert på forskjellen mellom dagens årlige antall turnusplasser og et anslag over hvor mye legebehovet vil øke fremover.

– Ikke lett å skille seg ut

I sommer mottok Victoria Lykke Syse endelig vitnemålet for medisinstudiet ved Universitetet i Oslo. Hennes neste mål på agendaen: Turnustjeneste.

– Jeg søkte på sykehus over hele landet. Det ble vel rundt 16 søknader til sammen.

25-åringen er fra Oslo, men har ikke noe i mot å flytte på seg. Likevel er det ikke lett å skille seg ut i de endeløse bunkene med søknader som sykehusene mottar. Når bare litt over halvparten av søkerne får tilbud om turnuslegetstilling er konkurransen hard. Lykke Syse vet at de fleste av studiekameratene hennes også søkte seg til turnus i vårens opptak.

– Det virker som om vi alle er like motiverte. Vi har ikke karakterer som skiller oss, så det er ikke så lett å vite hvordan vi blir bedømt.

Store variasjoner

I 2013 ble turnustjenesten endret fra trekkbasert til søknadsbasert tildeling av stilling. Den nye ordningen gjør at helseforetakene nå ved hvert opptak mottar store mengder søknader som de må ta hånd om.

– Det er veldig ulikt hvordan de behandler søknader på de forskjellige sykehusene, sier Anja Fog Heen. Hun leder Turnusrådet, Legeforeningens rådgivende organ for turnustjenesten.

«Vi er alle like motiverte»

Victoria Lykke Syse

– For eksempel har Ahus en veldig transparent prosess. De regner ut en poengsum blant annet basert på tidligere arbeidserfaring. Hva søkeren vurderes ut ifra kan man finne lett tilgjengelig på nett, forklarer Fog Heen.

– Men dette er det gode eksemplet. Vi vet at nepotisme har vært gjeldende enkelte steder. Noen arbeidsgivere sier rett ut at de ikke

har en ryddig prosess. På den ene siden er det mange som har ryddige prosesser, hvor tillitsvalgte er involvert.

– Kan virke tilfeldig

Turnussøker Victoria Lykke Syse synes det kan virke tilfeldig hvilke sykehus som tar kontakt.

– Man hører kanskje ikke fra sykehus man har tilknytning til, for eksempel har hatt praksis hos, men heller fra andre som man ikke har noen tilknytning til.

Selv har hun hatt en god opplevelse av søknadsprosessen, men kjenner andre som ikke har vært like heldige.

– Jeg kjenner en som ble oppringt en lørdagskveld klokken halv åtte for intervju. Han måtte ta det på sparket mens han satt på toget, forteller Lykke Syse.

Andre har blitt forespeilet plass, men med forbehold om at de takker ja.

– Jeg har hørt om flere som på intervju har blitt spurt om å love at de sier ja dersom de får et tilbud.

– Turnusordningen er en flaskehals

I et system hvor det kun finnes ledige plasser til om lag halvparten av søkerne er det klart det vil bli rift om plassene. Men er det gode grunner til å ha en så smal port inn til turnus-

STORT SPRIK: Antallet turnusplasser begrenser antallet kandidater til spesialiseringløpene, mener leder i Nmf Rasmus Bakken. Foto: Thomas Barstad Eckhoff/Legeforeningen

livet? Nei, mener Norsk medisinstudentforening (Nmf).

– Vi har en underdimensjonert tilførsel av nye legespesialister, som resultat av at tilførselen av kandidater for spesialisering er for liten, sier leder i Nmf Rasmus Bakken.

– Antall turnusplasser har blitt holdt stabilt på 950 over flere år, men vekst i legeårsverk og pensjonsavgang gir på den andre siden et årlig behov for rundt 1 100 nyansettelser i norske sykehus og kommuner, forklarer han.

– Det er altså et stort sprik mellom behov og utdanningstilbud, hvor antallet turnusplasser begrenser antallet kandidater til spesialiseringløpene.

– Til tross for at man ved å gjøre turnusordningen søknadsbasert har definert bort køen til turnus, står det fremdeles mange nyutdannede leger uten tilbud om turnus gjennom flere søknadsrunder. Således er turnusordningen en flaskehals som holder nyutdannede, norske leger tilbake og forsinker deres spesialisering.

Engstelige over mangel på opplæring

Nmf sendte høsten 2014 ut en undersøkelse til medlemmer som ble uteksaminert sommeren 2014.

– De fleste av de som ikke hadde fått tur-

nusplass uttrykte stor frustrasjon over situasjonen som lege uten turnus, kommenterer Bakken.

Av de som ikke hadde fått turnusplass oppga 61 prosent at de jobbet som legevikar eller turnuslegevikar, nærmere åtte prosent jobbet som sykepleier, ambulansarbeider eller pleieassistent. I overkant av 20 prosent oppga at de var arbeidsledige eller hadde annen jobb.

– Flere beskrev engstelse for ikke å ha opplæring i selvstendig arbeid uten turnus, men samtidig krav om selvstendighet i de tilgjengelige og relevante stillingene, som stort sett var fastlegevikariater.

Ønsker forutsigbarhet

Fra neste sommer vil turnustjenesten endres. Dagens turnustjeneste vil bli erstattet av LIS1 som vil bli en obligatorisk bolk for videre spesialisering. Organisering av LIS1 er i disse dager ute på høring og enda ikke avklart. Men en ting er Nmf-leder Rasmus Bakken sikker på:

– Å omdefinere turnus til å nå være første del av spesialiseringløpet avhjelper ikke problemene.

Det viktigste for studentene er rettferdighet og klare retningslinjer:

– For medisinstudenter er det viktigste en forutsigbar ordning med høy kvalitet, og at

tildelingen av plasser foregår rettferdig, forklarer Bakken.

– Vi ser at hovedproblemet i dag ikke er ordningen for tildeling av turnusplassene, men at det fremdeles er for få turnusplasser å fordele, i forhold til behovet for legespesialister.

En av de heldige

Victoria Lykke Syse er en av de heldige som fikk turnusplass i vårens opptak. I midten av august startet hun som turnuslege på Tynset. Hun tror at det at hun er aktiv og engasjert på fritiden hadde innvirkning på tildelingen av turnusplass.

– Om man har engasjement utenfor arbeidsplassen, kan man jo også bidra med engasjement på arbeidsplassen.

Lykke Syse håper at flere kan få tilbud om turnuslegestillinger i fremtiden, men ser også at litt konkurranse om plassene kan ha positive effekter.

– Jeg håper at søknadsprosessen fremover ikke vil være med på å legge mer press på studentene, men heller kan virke positivt og få folk engasjert i aktiviteter ved siden av studiene, sier Lykke Syse.

Julie Kalveland

julie.kalveland@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling